

и чете „псалтика“. Следъ това тръгнахме за конака. Азъ за малко се качихъ горе, тамъ бѣше само екзархътъ и Натанайлъ. Казахъ му, че се много радвамъ, че ми се удаде най-после случай да му се представя и да го видя, единствения представителъ на съединена България въ св. Стефанскитѣ ѝ граници. Стаматовъ бѣше съ мене. Говорихме за София, само малко зачекнахме политиката — екзархътъ каза, че въ Цариградъ и Пловдивъ постѣпката направила лошо впечатление, ала отъ далече нѣщата изглеждали по-лоши, отколкото отъ близу.

Следъ това долу имахъ дълъгъ разговоръ съ Григория, въ присѣйствието на Стаматова, Хранова и Кирила Львовъ. Интересни подробности. Мавровъ трѣбвало да се уволни. Лошото положение на реалката въ Русчукъ, не знаели какво да правятъ, учителитѣ пишели безсмислици въ „Работникъ“, на общината казвали, че тѣхно началство е министерството, а министерството нищо не знае за тѣхъ. Въ турско време владиката билъ отговоренъ за училищата. Дѣлата на Живкова презъ неговото инспекторство. Селянитѣ се сърдѣли за нападкитѣ върху „чорбаджиитѣ“ — по селата всѣки по-богатъ човѣкъ се наричалъ така. Доброто положение на училищата въ Разградско. Мене и Стаматова, каже, не ни ругаели. Историческата кѣща въ еврейската махала въ София, гдето Цанковъ е сваленъ! — И Григорий не одобрява предложенията, лошо стилизувани, изплашили и мирното население. Мислили, че князътъ иска да премахне конституцията. Агитацията на либералитѣ: рускиятъ царъ искалъ княза за нѣкое високо мѣсто въ Русия, та за това искалъ да пита Събранието въ Свищовъ! *Reine Bauernfängerei* [чисти селски хитрости] — Йорданъ Симеоновъ, сѣдия, билъ формено лудъ. — Духовни закони. Голѣмината на енориитѣ, степенъта на образованието при ржкополагането на нови свещеници. Лошото устройство на метричнитѣ книги. Владицитѣ на есень били решени да живѣятъ и съ 100 фр. месечно, щѣли да издържатъ. Спечелили си симпатии, приносятѣ били сега по-изобилни.

Вечеръта се раздохъ съ Стоилова, па и следъ вечеря бѣхъ у него. Князътъ могълъ да даде клетва въ Търново *sur réservation* [условно], ала рускиятъ царъ въ Ливадия го раздумалъ, нека я приеме, *en cas de besoin suffira un mot de ma part pour éloigner les difficultés* [въ случай на нужда, достатъчна е една дума отъ моя страна да отстраня мъжнотиитѣ]. И принцъ Александъръ Хесенски въ Югенхаймъ при единъ разговоръ, на който присѣдствуваели само князътъ и Стоиловъ, казалъ какво му е говорилъ царътъ. — Предложението последенъ го е редактиралъ Хитрово (вж. по-горе). — Грековъ едва вчера е съставилъ доклада и указъ, ориенталска *Saumseligkeit* [бавность].

24 май / 5 юний, недѣля подиръ пладне на 4 часа. Сутринъта на 11 часа стана тържествениятъ приемъ на екзарха